

SBC: 50. V jižanských baptistických sborech roste tendence k vládě staršovstva

SBC

V jižanských baptistických sborech roste tendence k vládě staršovstva

V jižanských baptistických sborech roste trend přijímat model založený na starších namísto tradičního kongregačního modelu.

V baptistických sborech se pojmem staršovstvo označuje specifická forma řízení sboru, v níž starší hrají ústřední roli v rozhodování a duchovním vedení. Malá skupina mužů – téměř vždy jsou to pouze muži – je vybrána, zvolena nebo jmenována, aby řídila život sboru. V modelu staršovstva jsou zachovány některé prvky kongregacionalismu.

Tradičnějším modelem v baptistických sborech v Americe je čistě kongregační řízení, malá demokracie. Prostřednictvím výborů a diakonů a někdy i sborových rad přijímá všechna důležitá rozhodnutí pro sbor celé sborové shromáždění.

V současné době se však stále více jižanských baptistických sborů připojuje k biblickým a nenedominačním sborům – opouštějí čistě sborové řízení a jmenují starší, kteří určují směr a vykonávají činnost sboru.

Mark Dever (vlevo) na pódiu s Johnem MacArthurem na konferenci Společně pro evangelium 2014.

Biblické důkazy

Zastánci modelu staršovstva se odvolávají na Písmo jako na zdůvodnění. Biblický materiál plynoucí ze slova „starší“ v Novém zákoně je rozsáhlý. Toto slovo se v Novém zákoně objevuje 53krát a různě označuje kazatele, biskupy a vedoucí sboru.

A debaty kolem významu slova „starší“ představují nepřehlednou hromadu informací. Velká pozornost je věnována 1 Timoteovi 5,17-22, kde se předpokládá, že čtenář o úřadu staršího ví. Totéž by se dalo říci o dalších novozákonních zmínkách o starších, o slově a roli, o nichž současní teologové diskutují bez široké shody.

Mezi konzervativními kalvinistickými sbory však panuje všeobecná shoda, což vysvětluje infiltraci do jižanských baptistických sborů v posledních 30 letech, kdy se jako vedlejší produkt „konzervativní obrody“ rozšířil obrozený kalvinismus.

Hlavním zastáncem sborů řízených staršími je John MacArthur, pastor církve Grace Community Church v Los Angeles. Na webových stránkách jeho sboru je tématu „[biblického staršovstva](#)“ věnována celá sekce.

Stránka cituje MacArthura: „V celém Novém zákoně se důsledně dodržuje vzorec, že každý místní sbor věřících je veden několika Bohem ustanovenými staršími. Jednoduše řečeno, toto je jediný vzor vedení sboru uvedený v Novém zákoně. Nikde v Písmu nenajdeme místní sbor, který by byl řízen většinovým názorem nebo jediným kazatelem.“

Vedoucí na pódiu na výročním shromáždění SBC v kalifornském Anaheimu hlasují o dané otázce zvednutím hlasovacího lístku.

Přitažlivost modelu starších

Kromě přesvědčení, že vláda starších je „jediným vzorem pro vedení církve“, nachází tento koncept přitažlivost i z jiných důvodů.

Model staršovstva vyzdvihuje roli staršího kazatele. Ten přebírá pozici generálního ředitele. Přijímá plášť autority spolu s představenstvem. Slouží jako jeden z malé skupiny starších a obvykle v ní má nadstandardní vliv.

Pokud kazatel dává přednost řádu a určitému klidu, může mu nepořádek ve sboru vadit. Kazatelé zažívají problémy, sborové hádky a neshody na měsíčních nebo čtvrtletních sborových konferencích. Počet kazatelů, kteří se stali obětí špatného řízení sboru, je velký.

Z tohoto pohledu může být touha po předvídatelnějším modelu řízení sboru přitažlivá pro kazatele všech teologických směrů. Touha po řádu a méně rozhádané církevní kultuře se zdá být žádoucím výsledkem.

Představuje však model staršovstva skutečnou a potřebnou nápravu baptistického kongregacionalismu? Dal neokalvinistický vliv mezi jižními baptisty život průkopnické politice, která oživila sbory?

Zastánci staršího modelu jistě věří, že dosáhli cíle, kterým je transformace slabých, selhávajících sborů zahlcených nepořádkem a nedostatkem disciplíny ve sborovém politickém systému.

Baptisté versus presbyteriáni

Dalším vlivným baptistickým kazatelem, který obhájí model staršovstva, je Mark Dever, kazatel baptistického sboru Capitol Hill ve Washingtonu, D.C.

Ve svém projevu v roce 2004 na [konferenci](#) sponzorované Baptistickým centrem pro teologii a službu při Baptistickém teologickém semináři v New Orleans Dever tvrdil, že sbor starších je novozákonním modelem církevní struktury. Přesto jasně rozlišoval mezi “vedoucími staršími” a “vládnoucími staršími” a rozhodně odmítal presbyteriánský model, který rozlišuje mezi učícími staršími a [vládnoucími staršími](#). Místo toho Dever nabídl biblický argument pro staršími vedenou formu kongregacionalismu, v níž sbor slouží jako „poslední odvolací soud“ v rozhodovacím procesu.

MacArthur poznamenává, že pohled na řízení sboru, který on a Dever zastávají, je někdy obtížně prodejný pro moderní sbory.

Píše: „Vzhledem k dědictví demokratických hodnot a dlouhé historii sborové správy sborů se moderní americký evangelikalismus často dívá na koncept vlády starších s podezřením. Jasně učení Písma však ukazuje, že biblickou normou pro vedení sboru je pluralita Bohem ustanovených starších, a jen podle tohoto biblického vzoru bude sbor maximalizovat svou plodnost k Boží slávě.“

Styčným bodem mezi presbyteriány a některými baptisty je samozřejmě kalvinismus.

Styčným bodem mezi presbyteriány a některými baptisty je samozřejmě kalvinismus. Ale ve skutečnosti je to složitější.

Dlouho předtím, než byl Bart Barber zvolen prezidentem Jižní baptistické konvence, napsal příspěvek o „[pastorech a presbyterech](#)“, který upozornil právě na trend změny modelů řízení sboru v baptistických sborech.

V roce 2014 napsal: „V Jižní baptistické konvenci se však děje ještě něco jiného – něco, co se neobjevilo na programu žádného z našich výročních shromáždění -, co bude také výrazně figurovat v našich vzpomínkách na tento okamžik našich dějin. Je to doba, kdy jižní baptistické sbory ve velkém počtu začaly měnit řízení našich sborů. Je to den hnutí ‘starších’ v Jižním baptistickém konventu.“

Kongregacionalismus „držel vládu nad životem jižních baptistů po dobu jednoho a půl století,“ poznamenal.

Jako jeden z důležitých faktorů současné změny pak uvedl „vzestup nového kalvinismu“. „Skupiny jako [IX Marks](#) Marka Devera se zasazovaly o přechod ke správě starších jako o důležitý prostředek ke zvýšení zdraví sborů. Jiné skupiny mezi novokalvinisty, i když se nezaměřovaly na ekleziologii tak jako Deverova skupina, vyzdvihly řadu presbyteriánských nebo presbyteriálních hlasů jako hrdiny pro mladší jižní baptisty.

Souvislost mezi hnutím starších a novým kalvinismem je těsná (ačkoli možnost starších přijímají jižní

baptisté z více než jednoho soteriologického hlediska), a až se soteriologické kyvadlo vychýlí na druhou stranu, nejtrvalejší dopad, který na jižní baptistické sbory toto hnutí zanechalo, mohou mít dost dobře strukturální změny, které provedlo v místních sborech prostřednictvím rozšíření politiky starších.“

Barber sice uznal, že starší jsou pro některé baptisty zjevně přitažliví, ale zároveň varoval před nebezpečími: „Předpovídám, že příběhy o špatném presbyteriánství, které se v jižanských baptistických sborech objeví v souvislosti s touto novou politikou, budou vedle starých příběhů o špatném kongregacionalismu vypadat jako církevní piknik.“

Připojuji se k Bartu Barberovi a vyjadřuji obavy z některých nebezpečí, která hrozí baptistickým sborům vedeným staršími.

Model staršovstva oslabuje demokratického ducha

Baptistický způsob života žije a dýchá demokracií. V předmluvě ke knize *Baptist Ways Billa* Leonarda to Edwin S. Gaustad vystihl přesně: „Z církevního hlediska je nejvyšší autoritou v baptistickém životě místní sbor. ... Tato ‚sborová politika‘ tedy vytváří demokracii – a mnoho hlučných zmatků. Baptisté jsou svobodní činitelé a jejich sbory jsou svobodní duchovně“.

„Baptistický způsob žije a dýchá demokracií.“

Sborový model se podobá původnímu aténskému, řeckému modelu demokracie. James Miller v knize *Can Democracy Work* popisuje původní demokracii v Athénách: „V klasických Athénách demokracie předpokládala sdílené normy, sdílený náboženský obzor a společnou projekci rovnostářských ideálů; točila se kolem pravidelných veřejných shromáždění, na nichž se všichni občané scházeli jako jeden celek, a její charakteristickou procedurou byl náhodný výběr občanů do téměř všech klíčových úřadů v oblasti justice, správy a vlády“.

Ve 20. století se jižní baptisté s tímto druhem demokratické vlády ztotožňovali, avšak Dever, MacArthur a Mohler nyní tvrdí, že to není „biblický“ model.

Demokracie vždy bojovala o své přijetí. Podle Jamese T. Kloppenberga v knize *Toward Democracy (K demokracii)* byla „demokracie“ po staletí nadávkou, která se obvykle spojovala s označeními jako „lůza“, „stádo“ nebo „dav“.

Kloppenberga vnímá demokracii jako zakořeněnou v deliberaci, pluralitě a reciprocitě. Model vedený staršími nebo řízený staršími potlačuje všechny základní principy demokracie. Vzhledem k tomu, že všichni starší jsou muži, je hlas žen ještě více oslaben. Model staršího posiluje rostoucí přísnost v rámci SBC, která spočívá v tom, že ženy nejsou ordinovány jako kazatelky. To naznačuje, že hnutí starších může mít více společného s rolí žen než s kalvínskou teologií.

Model starších vyvolává více otázek týkajících se autority, než odpovědí.

Ačkoli Barber uvádí obavy o opaku, model starších zvyšuje autoritu kazatelů.

V konzervativním hnutí v SBC vždy dominovala autorita.

Mezi jižními baptisty docházelo k postupnému vývoji směrem k autoritářství.

V osmdesátých letech 20. století šlo o biblickou autoritu. Bible musí být neomylná a doslovná. Jakmile byla tato základní autorita stanovena, byla autorita rozšířena restriktivnějším způsobem na ženy. Poté byla rozšířena na sexualitu a pohlaví.

„V rytmu konzervativního hnutí v SBC vždy převládala autorita.“

Model starších poskytuje větší autoritu kazateli a malé skupině mužů.

Autoritářství oslovuje lidi, kteří nejsou spokojeni s nejednoznačností, nepředvídatelností a složitostí: na tomto instinktu není ze své podstaty vůbec nic „levicového“ nebo „pravicového“. Je antipluralistický. Je podezíravý vůči lidem s odlišnými názory. Je alergický na ostré debaty.

Starší model snižuje roli argumentů a nesouhlasu.

Primát argumentu jako baptistického rozlišovacího znaku je nahrazen hierarchií požadovaných přesvědčení. Ve sboru je méně příležitostí k nesouhlasu, méně hlasů se podílí na rozhodování a panuje zjevné nepřátelství vůči všem, kteří nejsou v souladu se *statu quo*.

To naznačuje, že na historickou baptistickou lásku k argumentaci má nyní vliv něco menšího než baptistické hnutí. Vyrostl jsem na starém přísloví: „Kde se sejdou dva nebo tři baptisté, tam jsou přinejmenším čtyři názory“.

Disent jako metoda baptistického objevování je celkovým „dobrem“, které baptisté nabídli větší anglikánské církvi. Obsahuje schopnost pěstovat demokratický nesouhlas jako prostředek rovnostářštější politiky. Demokracie existuje pouze v přítomnosti nesouhlasu. Demokratický nesouhlas je však v systému jižních baptistů, kde roste autorita, oxymóronem.

Udržení baptistického sboru v našem složitém světě vyžaduje závazek ke kolektivním sporům a nesouhlasu jako přirozeným nástrojům jednání a rozhodování. Tyto postupy jsou základem pro udržování hodnot tolerance, osobní autonomie, individuálních práv, pluralismu, distributivní spravedlnosti a náboženské neutrality.

Probíhající debata

Debata o sborové demokracii versus autoritě a autonomii založené na staršovstvu bude pokračovat. Zda bude její výsledek pro konzervativce stejně účinný jako jejich obroda v 80. letech minulého století, zůstává zatím nerozhodnuto. Debata odhaluje vážné rozdíly mezi běžnými konzervativními jižními baptisty a kalvinistickými jižními baptisty.

Vyřešení těchto otázek by mohlo vést k lepšímu pochopení toho, co znamená být baptistou. A v této debatě mohou lidé sedící v lavicích – pokud jim bude dán hlas – vyvolat oživení nesouhlasu s autoritářskými kazateli, staršími a vedoucími.

Rodney Kennedy

[Baptist News Global](#)

Rodney Kennedy

Rodney Kennedy

Rodney W. Kennedy je kazatelem ve státě New York a slouží jako instruktor kázání na Palmer Theological Seminary. Je autorem devíti knih, včetně nově vydané *The Immaculate Mistake*, o tom, jak evangeličtí křesťané porodili Donalda Trumpa.

-krk-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)